

Uluslararası öğrencilerin dinleme ve okuma becerilerine yönelik deneyimleri**İsmail KARAKUŞ¹**¹Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, Türkiye**Araştırma Makalesi/Research Article****DOI: 10.70736/ijoess.546**

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarih/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

08.11.2024

19.02.2025

15.03.2025

Öz

Bu çalışmanın amacı uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadıkları deneyimleri dinleme ve okuma becerisi bağlamında incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji deseninde tasarlanan araştırmanın çalışma grubunu, ölçüt örnekleme ile seçilen Eğitim Fakültesinin 4.sınıfında öğrenim gören 20 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış olup içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda uluslararası öğrenciler: Dilin, hızlı ve farklı ağızlarda konuşulması, konuşulanları anlayamama, odaklanamama gibi sebeplerden dolayı dinleme sürecinde iletişim problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Film ve dizi izlemek, müzik dinlemek ve yavaşlatılmış videolar izlemek gibi eğlenceye dönük birtakım dinleme egzersizleri yaparak yaşadıkları problemlere çözüm üretmeye çalışmışlardır. Dinleme-anlama etkinliklerinin yapılmasının, eğiticilerin daha yavaş konuşmalarının sağlanmasının, Türk arkadaşlarla sohbet etmenin ve farklı ağızlarda konuşan insanlarla iletişim kurmanın yaşanan problemlere çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Öğrenciler, okuma becerisi edinme sürecinde telaffuz açısından sesli harfleri okurken zorlandıklarını, anlamını bilmediği, karmaşık, uzun ve sondan eklemeli kelimeleri anlamakta güçlük çektiklerini; okuma hızı açısından yavaş okuduklarını ve psikolojik açıdan ise konsantrasyon problemi yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, okuma becerisini edinme sürecinde yaşadıkları problemleri aşmak için en önemli çözüm yolunun bol bol kitap okumaktan geçtiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca basit metinler okumanın, sesli ve hızlı okuma ile sözcük çalışmaları yapmanın da yaşanan problemlere çözüm olabileceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenciler, Türkçe öğretimi, dil öğrenme stratejileri, dinleme becerisi, okuma becerisi.

International students' experiences on listening and reading skills**Abstract**

The aim of this study is to examine the experiences of international students in the process of learning Turkish in the context of listening and reading skills. The study group of the research, designed with the phenomenology design, one of the qualitative research approaches, consists of 20 international students studying in the 4th grade of the Faculty of Education selected with the criterion sample. The data was collected with the semi-structured interview form developed by the researcher and analyzed with the content analysis method. As a result of the research, the international students stated that they experienced communication problems during the listening process due to reasons such as the language being spoken fast and in different dialects, not being able to understand what is being said, and not being able to focus. They tried to find solutions to the problems they experienced by doing some entertainment-oriented listening exercises such as watching movies and TV series, listening to music, and watching slowed-down videos. They stated that doing listening-comprehension activities, having instructors speak slower, chatting with Turkish friends, and communicating with people speaking in different dialects could be solutions to the problems experienced. The students stated that in the process of acquiring reading skill, they had difficulty in reading vowels in terms of pronunciation, and that they had difficulty in understanding complex, long, and agglutinative words whose meanings they did not know; They stated that they read slowly in terms of reading speed and that they had concentration problems in terms of psychology. The participants stated that the most important solution to overcome the problems they experienced in the process of acquiring reading skills was to read a lot of books. They also stated that reading simple texts, reading aloud and fast, and doing vocabulary studies could also be solutions to the problems experienced.

Keywords: International students, Turkish teaching, language learning strategies, listening skills, reading skills.

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: İsmail KARAKUŞ, E-posta/ e-mail: karakus8090@hotmail.com

GİRİŞ

Günümüzde küreselleşme ve teknolojik ilerlemelerin hızla artması, öğrenme sürecine uluslararası bir boyut kazandırmıştır. Farklı dil ve kültürler arasındaki etkileşim imkânları genişlemiş, uluslararası öğrencilerin başka ülkelerde eğitim alma eğilimi güçlenmiştir. Küreselleşme ve teknolojinin sunduğu bu yeni olanaklar, uluslararası öğrencilerin dil öğrenimini hem akademik başarılarını artırma hem de toplumsal uyum sağlama açısından önemli bir hale getirmiştir. Teknolojik araçların bu süreçteki rolü de giderek artmaktadır. Sağlık ve Yıldız (2021), Web 2.0 araçlarının kullanımının, öğrencilerin dil öğrenme sürecine katkı sağladığını ve öğrenme motivasyonunu artırdığını ifade etmişlerdir.

Dil, duygu ve düşünceleri paylaşmaya olanak tanıyan temel bir iletişim aracıdır. Toplumlar, iletişim ve etkileşim için dil öğrenir (Gee, 2014). Dil olmadan insanların bir arada yaşaması, anlaşması ve iletişim kurması mümkün olmayabilir. Bu nedenle uluslararası öğrencilerin Türkçeyi sadece akademik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bağlamda da dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini doğru ve etkili bir şekilde öğrenip kullanmaları önem arz etmektedir. Bu süreçte, özellikle kelime bilgisinin zenginleştirilmesi, öğrenme sürecini kolaylaştırabilir. Halat ve Fırat (2021), sözlük kullanımının öğrencilerin karmaşık kelimelerle başa çıkmalarını kolaylaştırarak öğrenme sürecine önemli katkılar sunduğunu vurgulamıştır. Ana dili öğretiminde olduğu gibi yabancı dil öğretiminde de bireylerin dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi hedeflenir. Dil becerilerinin kazanılmasına temel oluşturması, bireysel ve toplumsal ilişkilerde yaygın olarak kullanılması ve en önemli öğrenme araçlarından biri olması nedeniyle dinleme becerisi, yabancı dil öğretiminde öne çıkan becerilerden biridir (Kaldırım & Degeç, 2017). Benzer şekilde, okuma becerisinde kelime bilgisinin önemli bir role sahip olduğu ve kelime oluşturma temelli öğretimin okuma süreçlerine olumlu katkı sağladığı belirtilmektedir (Yaprak, 2021).

Anlama becerileri arasında önemli bir yer tutan dinleme, günlük yaşamda en sık başvurulan becerilerden biridir. Dinlemenin bilişsel süreçler içeren zihinsel ve psikolojik bir eylem olduğu, iletişimde anlamlandırma işlevini yerine getirmek için gerekli olduğu ifade edilebilir (Sarıkaya, 2018). Dinleme sürecinde, konuşan ya da sesli okuyan kişinin duygu ve düşüncelerinin, ses ve söz dizimi bağlamında algılanıp anlamlandırılması temel rol oynamaktadır (Özbay & Çetin, 2013). Uluslararası öğrencilere Türkçe öğretiminde dinleme becerisi kazandırmanın temel amacı, öğrencilerin dinledikleri metinlerde geçen kelimeleri tanıyabilmesi, doğru telaffuzları ayırt edebilmesi ve iletilen mesajı doğru şekilde anlamalarını sağlamaktır (Uslu Üstten, 2019). Rost (2011), dinleme becerisinin yabancı dil öğreniminde

kritik bir rol oynadığını ve dil öğrenimini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Türkçeyi öğrenen bireyler, bu dilin ses, şekil ve cümle yapılarına yeterince hâkim olmamalarına ek olarak, günlük yaşamda farklı ortamlarda işitsel mesajlarla karşılaşabilmektedir. Bu mesajların çoğu, bireylerin aşına olmadığı sosyal ve kültürel içerikler taşıyabilir, bu da anlamlandırma sürecinde bazı zorluklara yol açabilir. Ayrıca, bireylerin okul dışındaki ortamlarda karşılaştıkları dil farklı ağız özelliklerini yansıtabilir. Zamanla Türkçenin kurallarını öğrenerek, aynı kültürel ortamı paylaşan bireylerin dinleme becerilerini geliştirmesi, sosyal ve kültürel uyum açısından oldukça önemlidir. Yabancı dil öğrenen öğrencilerin etkili dinleme becerilerini edinemedikleri (Berne, 2004), dinleme becerisini gelişmesi ve edinilmesi zor bir beceri olarak algıladıkları (Graham, 2006) ve dolayısıyla dinlediklerini tam olarak anlayamadıkları bazı araştırmalar ile ortaya konulmuştur. Bu nedenle bu çalışmada da uluslararası öğrencilerin dinleme becerilerine ilişkin deneyimlerinin incelenmesi literatüre katkı sağlayabilir. Dinleme becerisi, dil öğreniminde kritik bir öneme sahipken, bu becerinin doğru bir şekilde geliştirilmesi, okuma becerilerinin de etkili bir biçimde geliştirilmesine bağlı olabilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, okuma becerisinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Çünkü okuma becerisinin ilerlemesi, diğer dil becerilerinin gelişmesine de katkı sağlayabilir. Yabancı dil öğretiminde okuma becerisini geliştirmek için öncelikle bireylerin hedef dildeki metinleri doğru anlamaları gerekir. Bu süreç, kişinin kelime dağarcığının yeterli düzeyde olmasını, cümle yapılarının ve dilbilgisi kurallarının belirli bir düzeyde öğrenilmiş olmasını gerektirir. Yabancı dilde okuma becerisinin geliştirilmesi, diğer dil becerilerinin daha etkili ve verimli hale gelmesine katkıda bulunabilir. Okuma becerisi, diğer dil becerilerinin temelini oluşturur; çünkü iyi konuşmak ve yazmak için önce iyi bir okuyucu olmak önemlidir. Okuma alışkanlığı, diğer dil becerilerindeki başarıyı artırarak bireylerin düşünce dünyalarını da genişletebilir (Özbay & Çetin, 2013). Uluslararası öğrencilerin telaffuz sorunlarının giderilmesinde, kelime dağarcıklarının zenginleştirilmesinde ve yeni bir kültürü öğrenmelerinde okuma alışkanlıkları ve okudukları metinlerin nitelikleri oldukça önemli bir rol oynar (Maden & Dincel, 2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma süreci, okurun ses, hece, kelime bilgisi ve cümle yapısını zihinsel olarak tanımasını, aynı zamanda ön bilgilerini ve dünya görüşünü kullanarak metnin anlamını kavramasını gerektiren bir süreç olarak değerlendirilebilir (Altunkaya & Erdem, 2017). Okuma becerisinin geliştirilmesi, öğrencilerin dil yapısını ve kelime dağarcığını zenginleştirmesine yardımcı olabilir.

Literatür incelendiğinde uluslararası öğrencilerin dinleme becerilerini (Arslan & Çifci, 2024; Ellialtı & Batur, 2021; Kılınç, 2018; Kaldırım & Degeç, 2017) ve okuma becerilerini

(Wang, 2020; Maden & Dincel, 2017; Özçelik, 2011) ele alan çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadıkları deneyimleri dinleme ve okuma becerisi bağlamında incelemektir. Bu bağlamda dinleme ve okuma becerilerini ayrı ayrı ele almak yerine anlama sürecini bir bütün olarak ele alıp bütünlük bir bakış açısıyla çalışmanın kapsamlı ve derinlemesine incelenmesi bu çalışmayı farklı ve önemli kılabilir ve alana ciddi katkılar sağlayabilir. Ayrıca ülkemize gelen uluslararası öğrencilerin eğitim hayatlarına sağlıklı ve başarılı şekilde devam edebilmeleri, sosyal hayata uyum sağlayabilmeleri ve Türk kültürünü tanıyıp özümseyebilmeleri Türkçeyi doğru, anlaşılır ve akıcı şekilde kullanmaları ile ilişkili olabilir. Bu nedenle yapılan bu çalışma, sadece araştırmacılara ve bilim insanlarına değil ülkenin siyasal, sosyal, kültürel vb. bütün paydaşlarına ışık olabilir.

YÖNTEM

Araştırmanın deseni

Uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadıkları deneyimleri dinleme ve okuma becerisi bağlamında incelemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma türünde tasarlanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2018) nitel araştırmaları “algıların veya olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir şekilde açıklamaya çalışan araştırmalar.” şeklinde tanımlamıştır. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle yürütülmekte olup, bu desen çerçevesinde belirli bir olguya yönelik algıların, deneyimlerin ve bu deneyimlerin olduğu ortam ve koşulların incelenmesi hedeflenmektedir (Creswell, 2013). Patton’a (2014) göre, fenomenolojik düzeyde, öğrencilerin yaşadıkları deneyimleri nasıl algıladıkları, yorumladıkları ve bu deneyimlere anlam verme çabaları araştırmanın merkezinde yer alabilir. Araştırmada elde edilen veriler uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde yaşadıkları dinleme ve okuma becerisine yönelik deneyimlere ve algılara ilişkindir. Böylece bu çalışmada, dinleme ve okuma becerisine ait deneyimlerin çeşitli yönlerden ele alınarak farklı ve derin anlayışların ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Araştırma grubu

Fenomenoloji çalışmalarında deneyimlerin önemi nedeniyle, çalışma grubunun seçimi genellikle amaçlı örnekleme yöntemiyle yapılmaktadır (Baş & Akturan, 2017). Bu araştırmada, araştırma grubunu belirlemek amacıyla amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, bir grup veya topluluk içerisindeki farklılıkları içeren sorunları ya da temaları tespit ederek tanımlama imkânı sağlamasıdır (Patton, 2014). Ölçüt örnekleminin temel amacı, araştırmacı tarafından veya araştırmanın doğası gereği

önceden belirlenmiş kriterlere uyan durumların incelenmesidir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu araştırmanın çalışma grubunu belirtilen örnekleme seçilen Eğitim Fakültesinde ve 4.sınıfta öğrenim gören 20 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Eğitim Fakültesi öğrencileri, pedagojik bilgi ve beceriler doğrultusunda eğitim aldıkları için dil öğrenme süreçlerinde kritik bir role sahip olabilirler. Dinleme ve okuma becerilerinin edinim sürecine ait işlevsel ve pratik veriler sunabilirler. 4. sınıf öğrencileri, bölümdeki eğitimlerinin son aşamasında oldukları için dil öğrenimi ve öğretimi konusunda daha geniş bir bilgi birikimine ve deneyime sahip olabilirler. Bu, onların Türkçe dil deneyimlerini daha derinlemesine ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilmelerine olanak tanıyabilir. Lisans programları boyunca Türkçe dil becerilerini geliştirip artık dilin ileri seviyelerine ulaşmış olabilirler. Bu da onların dil deneyimlerine dair daha olgun ve işlevsel değerlendirmeler yapmalarını sağlayabilir. Ayrıca 4. sınıf öğrencileri genellikle staj ya da uygulama derslerinde yer alır. Bu süreçte dil öğretimine dair sahada edindikleri deneyimler, onların dil öğrenim sürecine dair daha pratik ve uygulanabilir görüşler sunmalarını sağlayabilir. Bu gerekçelerle öğrencilerin Eğitim Fakültesinden ve 4.sınıftan seçilmesi çalışma grubunun ölçütleridir. Veri toplama sürecine geçilmeden önce Mersin Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu, 23/09/2024 tarih, 9 sayılı toplantı ve 299 sayılı kararıyla etik kurul onayı alınmıştır.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu tercih edilmiştir. Formun oluşturulması aşamasında, öncelikle ulusal ve uluslararası literatür kapsamlı bir şekilde incelenmiş ve bu incelemelere dayanarak açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan soruların çalışmanın amacına uygun olup olmadığını değerlendirmek için 3'ü Türkçe eğitimi ve 1'i Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme alanında olmak üzere toplamda 4 alan uzmanından geri bildirim alınmıştır. Uzmanlar, soruların araştırmanın amacına uygun olduğunu ve ölçme-değerlendirme açısından herhangi bir sorun teşkil etmediğini belirtmiştir. Soruların anlaşılabilirliğini ve pratikliğini test etmek amacıyla bir katılımcı ile yüz yüze pilot görüşme gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışmanın sonuçları, 2 Türkçe eğitimi alan uzmanı tarafından incelenmiş ve soruların genellikle anlaşılır olduğu sonucuna varılmıştır. Görüşme sırasında anlaşılamayan bölümlerin açıklanması gerektiğinde "Bu düşüncenizi daha detaylı açıklayabilir misiniz?" gibi sonda soruları kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2018).

Verilerin toplanması/işlem yolu

Katılımcılar, görüşme öncesinde araştırmanın amacı konusunda bilgilendirilmiş ve çalışmaya katılmaları için onayları alınmıştır. Kendilerine, herhangi bir zorunluluk olmadan

çalışmayı istedikleri anda sonlandırabilecekleri, kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı ifade edilmiştir. Görüşmeler, araştırmacılar tarafından bire bir ve yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, ortalama olarak 15-30 dakika sürmüştür. Ayrıca, katılımcıların onayı doğrultusunda görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

Verilerin analizi

Bu çalışmada elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İlk aşamada, görüşme kayıtları metne dönüştürülerek analiz için hazır hale getirilmiştir. Verilerin kodlanmasında tümevarımcı analiz yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemle, verilerden türetilen kavramlar doğrultusunda kodlamalar yapılmış ve bu kodlar arasındaki ilişkiler belirlenerek temalar geliştirilmiştir (Sharan, 2013). Kodlar verinin en küçük anlamlı birimlerini temsil ederken, kategoriler bu kodları daha geniş ve düzenli bir çerçevede birleştirir. Temalar ise kategorilerin ötesine geçerek araştırmanın odak noktası olan daha genel ve derinlemesine kavramları ifade eder. Kodlama süreci, araştırmanın veriyi sistematik bir şekilde anlamasına yardımcı olurken, kategoriler ve temalar, verideki önemli eğilimlerin daha geniş bir bağlamda ele alınmasını sağlar (Miles & Huberman, 1994). Bu araştırmanın analiz sürecinde, iki araştırmacı eş zamanlı olarak kendi kod listelerini oluşturmuştur. Elde edilen kodlar araştırmacılar arasında karşılaştırılmış ve bu kodlar birleştirilerek kategori ve temalar oluşturulmuştur. Kodlamalar arasında farklı görüşlerin olduğu durumlar tartışılmış ve ortak bir karara varılarak kodlar, kategoriler ve temalar son haline getirilmiştir. Verilerin analizine birden fazla araştırmacı katıldığından, aynı veriler üzerinde yapılan kodlamaların güvenilirliğinin değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Yıldırım ve Şimşek (2018), araştırmalarda kodlayıcılar arası güvenilirlik düzeyinin en az %70 olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu çalışmada da kodlayıcılar arası güvenilirlik, Miles ve Huberman'ın (1994) formülüne ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Uzlaşım Sayısı}}{\text{Uzlaşım} + \text{Uzlaşmama Sayısı}} \times 100$) göre hesaplanmış ve iki araştırmacı arasındaki güvenilirlik oranı %86 olarak bulunmuştur.

Geçerlik ve güvenilirlik önlemleri

Yıldırım ve Şimşek (2018), nitel araştırmaların kalitesini artırmak amacıyla çeşitli stratejiler önermektedir. Araştırma sürecinin ve sonuçlarının tutarlı, doğrulanabilir ve şeffaf olması, çalışmanın inandırıcılığı açısından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmanın inandırıcılığını sağlamak amacıyla, yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken uzman görüşlerine başvurulmuş, bulguların sunumunda doğrudan alıntılar kullanılmış ve katılımcılardan alınan veriler sonda sorular aracılığıyla doğrulanmaya çalışılmıştır (Miles & Huberman, 1994). Nitel araştırmanın bulgularının benzer bağlamlara aktarılabilmesi,

çalışmanın aktarılabirliği ile ilgilidir ve bu sayede araştırma, benzer olgulara dair bir kavrayış geliştirebilir. Bu çalışmada aktarılabirlik sağlamak amacıyla yöntem ayrıntılı bir şekilde açıklanmış, amaçlı örnekleme tercih edilmiş ve veriler detaylı biçimde betimlenmiştir. Nitel araştırmalarda araştırmacının objektif olması ve süreç boyunca tutarlı davranması, çalışmanın tutarlılığını yansıtır. Bu araştırmada tutarlılığı sağlamak adına, katılımcılarla yapılan görüşmelerde ve genel araştırma sürecinde objektif ve tutarlı bir tutum benimsenmiş, analiz aşamasında kodlayıcılar arası güvenilirlik hesaplanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçların sürekli olarak toplanan verilerle doğrulanabilir olması ve bu çerçevede okuyucuya anlamlı açıklamalar sunulması, çalışmanın teyit edilebilirliği ile ilgilidir. Bu çalışmada teyit edilebilirlik sağlamak için görüşme kayıtları yazıya dökülmüş, analiz aşamasında kodlayıcıların yaptığı kodlamalar ve raporlama sürecindeki notlar ile çıkarımlar araştırmacılar tarafından saklanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın problemine ilişkin toplanan verilerin çözümlenmesi ile ulaşılan bulgular sırasıyla yer almaktadır.

Uluslararası öğrencilerin dinleme becerilerine ilişkin deneyimleri

Bu bölümde uluslararası öğrencilere sorulan “Dinleme becerisi edinme sürecinde yaşadığınız problemler nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar incelenmiş olup cevaplara ilişkin tema, kategori ve kodlar tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Dinleme becerisi edinme süreci ilgili görüşlere yönelik oluşturulan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Frekans
İletişim Sorunları	Konuşma Hızı	Hızlı konuşma	20
	Anlama Güçlüğü	Konuşulanları anlayamamak	11
	Dilin yapısı	Farklı ağızlarda konuşulması	7
Odaklanma	Dikkat	Dikkat dağınıklığı	3

Tablo 1’de dinleme becerisi edinme sürecinde katılımcıların yaşadıkları problemler ve frekans dağılımları sunulmuştur. Uluslararası öğrenciler dilin, hızlı ve farklı ağızlarda konuşulması ve konuşulanları anlayamama gibi sebeplerden dolayı dinleme sürecinde iletişim problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aynı zamanda dikkat dağınıklığı yaşadıkları için odaklanma problemi çektiklerini ifade etmişlerdir. Aşağıda öğrencilerin görüşlerine ilişkin doğrudan alıntı örnekleri sunulmaktadır:

Katılımcı 3: *Dinleme yaparken konuşmalar çok hızlı oluyor. Bu nedenle de konuşmaları anlamıyoruz.*

Katılımcı 19: *Konuşmalar çok hızlı. Ayrıca farklı ağızlarda konuşmalar da var.*

Katılımcı 20: *Bir şeyi dinlerken dikkatim hemen dağılıyor. O yüzden dinlemeye odaklanamıyorum.*

Uluslararası öğrencilerin dinleme becerisini edinme sürecinde yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri

Bu bölümde uluslararası öğrencilere sorulan “Dinleme becerisi edinme sürecinde yaşadığımız problemlere ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar incelenmiş olup cevaplara ilişkin tema, kategori ve kodlar tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Dinleme becerisi edinme sürecinde yaşanan problemlere yönelik çözüm önerilerine ilişkin oluşturulan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Eğlence ve Dinlenme	Dinleme egzersizleri	Film ve dizi izlemek	10
		Müzik dinlemek	7
		Yavaşlatılmış videolar izlemek	2
Dil gelişimi ve Anlama	Dinleme ve anlama çalışmaları	Dinleme-anlama etkinlikleri yapmak	5
		Eğiticilerin daha yavaş konuşmaları	2
	Destek ve eğitim	Türk arkadaşlarla sohbet etmek	4
Sosyal Etkileşim	İletişim ve etkileşim	Farklı ağızlarda konuşan insanlarla iletişim kurmak	3

Tablo 2’de dinleme becerisi edinme sürecinde katılımcıların yaşadıkları problemlere çözüm önerileri ve frekans dağılımları sunulmuştur. Uluslararası öğrenciler film ve dizi izlemek, müzik dinlemek ve yavaşlatılmış videolar izlemek gibi eğlenceye dönük birtakım dinleme egzersizleri yaparak yaşadıkları problemlere çözüm üretmeye çalışmışlardır. Dinleme-anlama etkinliklerinin yapılmasının ve eğiticilerin daha yavaş konuşmalarının sağlanmasının anlamaya yönelik yaşanan problemlere çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Türk arkadaşlarla sohbet etmek ve farklı ağızlarda konuşan insanlarla iletişim kurmak gibi sosyal etkileşime yönelik çözüm yollarını belirtmişlerdir. Aşağıda öğrencilerin görüşlerine ilişkin doğrudan alıntı örnekleri sunulmaktadır:

Katılımcı 2: *Müzik dinlemek, film ve dizi izlemek dinleme becerimizi geliştirebilir.*

Katılımcı 6: *Farklı ağızlarla konuşan insanlarla iletişim kurmak çok önemli. Yavaşlatılmış videolar da izlemek çok faydalı.*

Katılımcı 17: *Dinleme-anlama çalışmaları yapmak çok önemli. İnternette bol bol etkinlik yapmak gerekir.*

Uluslararası öğrencilerin okuma becerilerine ilişkin deneyimleri

Bu bölümde uluslararası öğrencilere sorulan “Okuma becerisi edinme sürecinde yaşadığınız problemler nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar incelenmiş olup cevaplara ilişkin tema, kategori ve kodlar tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Okuma becerisi edinme süreci ilgili görüşlere yönelik oluşturulan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Dilin Yapısı	Telaffuz	Sesli harfleri okurken zorlanma	6
		Anlamını bilmediği kelimeler	5
	Anlama güçlüğü	Karmaşık ve uzun cümleler	4
		Uzun kelimeleri anlamama	3
		Sondan eklemeli kelimeleri anlamama	2
Zaman Yönetimi	Okuma hızı	Yavaş okuma	6
Psikolojik Faktörler	Odaklanma	Konsantrasyon olamama	3

Tablo 3’te okuma becerisi edinme sürecinde katılımcıların yaşadıkları problemler ve frekans dağılımları sunulmuştur. Uluslararası öğrenciler, okuma becerisi edinme sürecinde sesli harfleri okurken zorlandıklarını, anlamını bilmediği, karmaşık, uzun ve sondan eklemeli kelimeleri anlamakta güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Aynı zamanda yavaş okuduklarını ve konsantrasyon problemi yaşadıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda öğrencilerin görüşlerine ilişkin doğrudan alıntı örnekleri sunulmaktadır:

Katılımcı 1: *Sesli harfleri zor okuyoruz.*

Katılımcı 6: *Karmaşık ve uzun kelimeleri anlamak bize çok zor oluyor.*

Katılımcı 10: *Çok yavaş okuyoruz. Bir de sonda çok ekli kelimeleri anlamıyoruz.*

Katılımcı 11: *Okurken bir türlü konsantrasyon olamıyoruz.*

Uluslararası öğrencilerin okuma becerisini edinme sürecinde yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri

Bu bölümde uluslararası öğrencilere sorulan “Okuma becerisi edinme sürecinde yaşadığınız problemlere ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar incelenmiş olup cevaplara ilişkin tema, kategori ve kodlar tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Okuma becerisi edinme sürecinde yaşanan problemlere yönelik çözüm önerilerine ilişkin oluşturulan tema, kategori ve kodlar

Tema	Kategori	Kod	Frekans
Okuma Teknikleri	Sessiz okuma	Kitap okumak	16
	Sesli okuma	Basit metinler okumak	4
		Sesli okumak	3
	Hızlı okuma	Hızlı Okumak	3
Söz varlığı	Kelime dağarcığı	Sözcük çalışmaları	3

Tablo 4’te okuma becerisi edinme sürecinde katılımcıların yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri ve frekans dağılımları sunulmuştur. Katılımcılar, okuma becerisini edinme sürecinde yaşadıkları problemleri aşmak için en önemli çözüm yolunun bol bol kitap okumaktan geçtiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca basit metinler okumanın, sesli ve hızlı okuma ile sözcük çalışmaları yapmanın da yaşanan problemlere çözüm olabileceği belirtilmiştir. Aşağıda öğrencilerin görüşlerine ilişkin doğrudan alıntı örnekleri sunulmaktadır:

Katılımcı 12: *Sürekli kitap okumak lazım.*

Katılımcı 10: *Sözcük çalışmaları yapmak çok önemli.*

Katılımcı 14: *Bazı kısa, basit metinler okumak çözüm olabilir.*

TARTIŞMA VE SONUÇ

Uluslararası öğrenciler, dinleme sürecinde karşılaştıkları dil engelleri ve odaklanma sorunlarına dair önemli bilgiler sunmuşlardır. Öğrencilerin dilin hızlı ve farklı ağızlarda konuşulması ve konuşulanları anlama güçlükleri, iletişim problemlerinin başlıca nedenleri arasında yer almaktadır. Bu, yabancı dilde dinleme becerilerinin zorluklarını vurgulayan literatür ile uyumludur. Örneğin, Goh (2000) yabancı dilde dinlemede, dilin hızının ve aksan farklılıklarının en büyük engellerden biri olduğunu belirtmiştir. Vandergrift (2007) dinleme stratejileri üzerine yaptığı çalışmada, farklı aksanlar ve hızlı konuşmanın anlama zorluğunu artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Yılmaz ve Biçer (2024) çalışmasında öğrencilerin telaffuz ve sesletime bağlı olarak dinlemede problem yaşadıklarını ifade etmiştir. Araştırmalar, özellikle başlangıç seviyesindeki öğrencilerin, dilin hızının ve aksan farklılıklarının dinleme başarısını önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur (Major ve ark., 2002). Kaldırım ve Degeç’in (2017) yaptığı çalışmada da öğrencilerin karşı tarafın aksanlı veya hızlı konuşması gibi etkenler yüzünden dinlemede zorlandıklarını tespit etmiştir. Boltiziar ve Munkova (2023) çalışmasında öğrencilerin yaşadığı farklı aksanlar, hızlı konuşma ve bilinmeyen kelimeler gibi gerçek hayattakine benzer anlama zorluklarında dijital uygulamalarda ve videolarda altyazıyı kullanarak çözüm ürettiklerini ifade etmiştir. Aynı zamanda altyazı kullanımı ile öğrencilerin dinleme testlerindeki performansları arasında pozitif korelasyon tespit etmiştir. Dinleme

sürecinde altyazılı videoların farklı aksanları tanıma, karmaşık konuşmaları bölümlere ayırma ve yeni kelimeler edinme konularında öğrencilerin dinleme gelişimine yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Dikkat dağınıklığı nedeniyle yaşanan odaklanma problemleri, özellikle akademik ortamlarda dinleme becerilerinin etkinliğini olumsuz yönde etkileyebilir. Bu durum, Field (2004) tarafından yapılan çalışma ile de desteklenmektedir. Field, dikkat dağınıklığının dinleme performansını ciddi şekilde düşürdüğünü ifade etmiştir. Bu, dikkat dağınıklığının sadece dışsal faktörlerden değil, öğrencilerin içsel motivasyonlarından da kaynaklanabileceğini göstermektedir. Indrarathne ve arkadaşları (2018) çalışmasında benzer şekilde, dikkat dağınıklığının ve motivasyon eksikliğinin dil öğrenme sürecindeki bilişsel işlemler üzerinde olumsuz etkiler yarattığını belirtmiştir. Kılınç (2018) araştırmasında öğrencide oluşan öz güven eksikliği ve kaygının dinleme becerisini olumsuz etkilediğini ifade etmiştir. Bu durum, eğitimcilerin dikkat dağınıklığını yönetmek ve öğrencilerin motivasyonunu artırmak için etkili stratejiler geliştirmelerinin önemini ortaya koymaktadır. Toprak ve Yaşar (2022) Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenen öğrencilerin dikkat ve ilgilerini çekebilecek konular üzerinden dinlemeler yapılmasını, konu, yöntem ve teknik çeşitliliğinin dinlemede öğrencileri daha canlı ve aktif kılacağı için eğitsel açıdan yeni ve farklı eğilimlerde bulunulması gerektiğini ifade etmiştir.

Ancak, literatürde farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Örneğin, Rost (2011) bazı öğrencilerin dilin farklı aksanlarda konuşulmasını bir sorun olarak görmediklerini, aksine bu durumun dinleme becerilerini geliştirdiğini ileri sürmüştür. Munro ve Derwing (1999) çalışmasında, farklı aksanla karşılaşan dil öğrenenlerin bu konuşma biçimlerine maruz kaldıkça, anlama yeteneklerinin geliştiği ve gerçek hayattaki çeşitli dil kullanımlarına daha iyi adapte olduklarını belirtmiştir. Bu çalışmalar, farklı ağız ve aksan ile konuşmaların bir engel olmaktan ziyade dinleme becerilerini geliştirebileceği fikrini desteklemektedir. Vandergrift ve Goh (2012) çalışmasında, dinleme becerilerini geliştirmek için öğrencilerin dinleme süreçlerini nasıl yönettiklerini ve bu süreçleri nasıl daha iyi anlayabileceklerini gösteren yaklaşımları ele almıştır. İlk olarak, öğrencilerin dinleme sürecinde kendi ilerlemelerini izlemeleri ve gerektiğinde stratejilerini ayarlamaları teşvik edilir. Dinleme görevlerine başlamadan önce planlama yapmaları ve dinleme materyaline dair tahminlerde bulunmaları önerilir. Öğrencilerin dinleme sırasında ne yaptıklarını ve hangi stratejileri kullandıklarını düşünmeleri sağlanır. Geri bildirim ve öz değerlendirme ile öğrenciler, performanslarını değerlendirip gelişim alanlarını belirleyebilir. Son olarak, çeşitli dinleme stratejileri öğretildiğinde, öğrenciler bu stratejileri

dinleme görevlerinde nasıl uygulayacaklarını öğrenir. Bu yaklaşımlar, dinleme becerilerinin etkin bir şekilde geliştirilmesine yardımcı olur. Uluslararası öğrencilerin dinleme sürecinde yaşadıkları zorluklar, dilin hızı ve aksan farklılıkları gibi dışsal faktörlerin yanı sıra, dikkat dağınıklığı ve içsel motivasyon gibi bireysel faktörlerle de ilişkilidir. Eğitimcilerin bu faktörleri dikkate alarak dinleme becerilerini geliştirmeye yönelik stratejiler geliştirmeleri, öğrencilerin dinleme performanslarını artırmada önemli bir adım olabilir.

Uluslararası öğrenciler, dinleme becerilerini geliştirmek için eğlenceli ve sosyal etkileşime dayalı stratejilere yöneldiklerini ifade etmişlerdir. Film ve dizi izleme, müzik dinleme ve yavaşlatılmış videolar izleme gibi eğlence odaklı dinleme egzersizleri, öğrencilerin yaşadıkları dinleme sorunlarına çözüm sağlamada önemli bir rol oynayabilmektedir. Bu, eğlence odaklı etkinliklerin dinleme-anlama becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir. Yılmaz ve Biçer (2024) öğrencilerin dili öğrenmek için pratik yaptığı, film izlediği ve müzik dinlediği sonucuna ulaşmıştır. Adıyaman ve Adıyaman (2020) öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için video ve ses materyallerini kullandıklarını belirtmiştir. Vandergrift ve Goh (2012), doğal ve eğlenceli bağlamlar ile düzenli dinleme pratiklerinin, yabancı dilde dinleme becerisini artırmada önemli olduğunu vurgulamıştır. Benzer şekilde, Al-Seghayer (2017) tarafından yapılan çalışmada, eğlenceli ve çeşitli dinleme materyallerinin öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirdiğini göstermiştir. İspir (2013) işitsel uygulamalar ile kelimelerin doğru telaffuzlarının öğrenilmesinin dinleme becerisinin geliştirilmesinde etkili olduğunu belirtmiştir. Sağlık ve Yıldız (2021) tarafından yapılan çalışmalarda, dijital araçların ve Web 2.0 teknolojilerinin dil öğreniminde önemli bir destek sunulduğu ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda, uluslararası öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için eğlenceli ve dijital tabanlı etkinlikler önerilebilir. Öğrenciler, eğitimcilerin daha yavaş konuşmaları ve dinleme etkinliklerini sistematik bir şekilde yürütmeleri gerektiği gibi önerilerde bulunmuşlardır. Buck (2001) bu bağlamda, yabancı dilde dinleme becerilerinin geliştirilmesinde eğitimcilerin öğrencilerin anlayabileceği hızda konuşmalarının ve sistematik dinleme etkinliklerinin önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir. Bu, eğitimcilerin dinleme sürecindeki zorlukları aşmak için gerekli rehberlik ve destek sağlama ihtiyacını işaret etmektedir.

Sosyal etkileşim, dil öğrenme sürecinde oldukça etkili bir yöntem olarak görülmektedir. Öğrenciler, Türk arkadaşlarla sohbet etmenin ve farklı ağızlar ile iletişim kurmanın, dil becerilerini geliştirmede önemli olduğunu belirtmişlerdir. Rahimi ve Zhang (2020), sosyal etkileşimlerin, öğrencilerin dil kullanımını ve anlama becerilerini geliştirdiğini ifade etmiştir. Ancak, literatürde farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Graham (2006), bazı

öğrencilerin eğlence odaklı dinleme aktivitelerinin etkili bulmadığını ve bu tür aktivitelerin anlama üzerindeki etkisinin sınırlı olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Zeng (2021) çalışmasında, eğlenceli materyallerin bazı öğrenciler üzerinde sınırlı etkisi olabileceğini ve kişisel tercihler ile öğrenme stillerinin dinleme stratejilerinin etkinliğini önemli ölçüde etkileyebileceğini göstermiştir. Bu durum, öğrencilerin bireysel farklılıklarının dinleme stratejilerinin etkinliğinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Uluslararası öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmede eğlence odaklı ve sosyal etkileşime yönelik stratejiler etkili olabilir. Film ve dizi izlemek, müzik dinlemek ve sosyal etkileşim gibi yöntemlerin yanı sıra, eğiticilerin dinleme etkinliklerini uygun hızda ve sistematik bir şekilde düzenlemesi, öğrencilerin dinleme-anlama becerilerini güçlendirmede önemli bir katkı sağlayabilir. Bununla birlikte, dinleme becerilerini edinme sürecinde bireysel öğrenme tercihlerinin ve stratejilerinin ve kişisel farklılıkların göz önünde bulundurulmasının önemli olabileceği unutulmamalıdır.

Uluslararası öğrenciler, Türkçe okuma becerisi edinme sürecinde sesli harfleri doğru okuma, karmaşık, uzun ve sondan eklemeli kelimeleri anlama, yavaş okuma ve konsantrasyon problemleri yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışma, öğrencilerin karşılaştığı zorlukları inceleyerek, ikinci dil öğreniminde sesbilimsel ve morfolojik özelliklerin önemli engeller oluşturabileceğini göstermektedir. Türkçe'nin zengin ünlü sistemi ve sondan eklemeli yapısı, özellikle anadili bu özelliklerden yoksun dillerden gelen öğrenciler için özel zorluklar oluşturabilir. Anderson (2020), ikinci dil öğreniminde öğrencilerin yeni bir dilin ses yapısını öğrenirken yaşadığı zorlukların, anlamayı ve okuma hızını olumsuz etkileyebileceğini belirtmiştir. Alharbi (2022) de çalışmasında yeterli dil bilgisi eksikliği, kelime bilgisi eksikliği ve öğretim programı sorunlarını yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Grabe (2009) öğrencilerin okuma süreçlerini; kelime tanıma ve kelime bilgisini uygulama, dilbilgisi ve söylem özelliklerini öğrenme, yorumlama, çıkarım, anlama izleme ve eleştirel değerlendirme gibi üst düzey süreçleri içeren bir beceri olduğunu belirtmiştir.

Uluslararası öğrenciler, okuma becerisi edinme sürecinde karmaşık kelimeleri anlamakta güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Halat ve Fırat (2021), sözlük kullanımının, öğrencilerin anlamadığı kelimelerle başa çıkmada etkili bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Yaprak (2021), kelime oluşturma ve sözcük bilgisi çalışmalarının öğrencilerin okuma süreçlerine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuştur. Katılımcıların anlamını bilmedikleri karmaşık ve uzun kelimelerle karşılaştıklarında yaşadıkları güçlükler, kelime bilgisinin dil öğrenimindeki önemini vurgulamaktadır. İlbelgi ve Azizoğlu (2023) ve Karatay (2007) okuma

etkinliklerinde yer alan sözcük öğretiminin yabancı dil öğretiminde çok önemli olduğunu ve temel dil becerilerinin etkin kullanımının zengin kelime hazinesine bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma etkinliklerinde kelime çalışmalarına daha çok yer verilmesinin öğrencilerin kelime öğrenmelerini kolaylaştıracağını ve öğrencilerin dil öğrenme başarısının artacağını ifade etmişlerdir. Laufer ve Goldstein (2004), yabancı dilde okuma sürecinde kelime bilgisinin anlamayı etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğunu savunmuştur. Bu bağlamda, öğrencilerin Türkçe gibi sondan eklemeli bir dilde uzun ve karmaşık kelimelerle başa çıkma stratejileri geliştirmeleri gerektiği söylenebilir.

Yavaş okuma ve konsantrasyon problemleri yaşadıklarını ifade eden öğrenciler, dil öğreniminde akıcılık ve motivasyon ve dikkat sorunlarına işaret etmektedir. Bu bulgu, Grabe ve Stoller'in (2022) yabancı dilde okuma sürecinde dil bilgisi eksiklikleri ve düşük dikkat seviyelerinin, yavaş okuma problemlerine yol açabileceğini belirttikleri çalışmalarla uyumludur. Day (1993) çalışmasında yabancı bir dilde akıcı okuyabilmenin avantajlarından bahsederken okumanın öğrenilen bilgileri pekiştirdiğini, kelime öğrenimini ve dil bilgisi yapılarını öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve son olarak da hedef kültürü anlamaya yardımcı olduğunu belirterek akıcı okumanın önemine değinmiştir. Karmaşık dil yapıları ve uzun kelimeler, öğrencileri zihinsel olarak yorabilir ve bu da okuma hızını olumsuz etkileyebilir. Okuma becerilerinin gelişmesinde motivasyon da önemli bir unsur olarak görülebilir. Motive olmuş kişiler, bir görevi gerçekleştirmek, bir akademik konuyu geçmek veya kişisel bir hedefe ulaşmak için etkinlikleri olumlu takip edebilirler (Dündar & Çocuk, 2019). Cambria ve Guthrie (2010), bir öğrencinin okuma becerisine sahip olabileceğine, ancak okuma isteği olmadan, iyi bir okuyucu olma ihtimalinin bulunmadığına dikkat çekmektedir. Aktaş (2023) çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin okuma motivasyonlarını artırmak ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amacıyla okuma tiyatrosu tekniğinin kullanılmasının faydalı olabileceği sonucuna ulaşmıştır. Ancak, literatürde farklı sonuçlar da bulunmaktadır. Örneğin, Nation (2021), bazı öğrencilerin karmaşık kelimeler ve dil yapılarıyla karşılaştıklarında bağlam ipuçlarını kullanarak anlam çıkarmada başarılı olduklarını belirtmiştir. Bu durum, bağlamsal ipuçlarının önemini vurgulamakta ve öğrencilerin bu tür stratejileri geliştirmelerinin anlamayı ve okuma hızını artırabileceğini göstermektedir.

Uluslararası öğrenciler, okuma becerisi edinme sürecinde yaşadıkları zorlukları aşmak için bol miktarda kitap okumayı en etkili çözüm olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca, basit metinler okumanın, sesli ve hızlı okuma ile sözcük çalışmaları yapmanın da bu sorunlara çözüm sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, uluslararası öğrencilerin okuma becerilerini

geliştirmede çok kitap okumanın ve çeşitli okuma stratejilerinin etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Sadece dil öğrenme süreci açısından değil hayatı anlamak, anlamlandırmak ve toplum içerisinde uyumlu ve önemli bir birey olabilmek için de düzenli okuma alışkanlığının kazanılması önemlidir (Taşkesenlioğlu, 2013). Maden ve Dincel (2017) yaptıkları çalışmada uluslararası öğrencilerin kitap okumayı sevdiğini ve genellikle de kitap okuma alışkanlığına sahip olduğu sonucunu elde etmiştir. Okur ve arkadaşları (2020) çalışmalarında öğrencilerin okumayı gündelik hayatlarında önemli bir yerde gördüklerini ve okumaya zaman ayırdıkları sonucuna ulaşmıştır. Fakat bu okumaların Türk dilinde değil ana dillerinde yaptıklarını ve Türk edebiyatını düzenli olarak takip etmediklerini, az sayıda Türk yazar ve şair tanıdıkları sonuçlarına ulaşmıştır. Bu da uluslararası öğrencilerin Türkçe öğrenme süreçlerini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle ana dilinde düzenli okuma alışkanlığına sahip olan bireylerin yabancı dilde de okuma alışkanlığı geliştirmelerinin önemli olabileceği söylenebilir. Bu doğrultuda okunacak kitaplar konusunda öğrenciler yönlendirilebilir, okuma teknikleri öğretilir, okumanın önemi anlatılarak öğrenciler motive edilebilir ve kütüphanelere yönlendirilebilir (Genç, 1995). Sung ve arkadaşları (2015), sesli okuma ve hızlı okuma tekniklerinin yabancı dilde okuma başarısını artırmadaki etkilerini araştırmış ve bu tekniklerin öğrencilerin okuma hızını ve anlama becerisini geliştirdi sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışma, sesli ve hızlı okuma stratejilerinin önemini desteklerken, bu çalışmanın sonuçları ile de paralellik göstermektedir. Nagy ve Townsend (2012), kelime bilgisi ve sözcük çalışmasının okuma anlama becerisi üzerindeki etkilerini incelemiş ve kelime dağarcığını genişletmenin okuma becerilerini önemli ölçüde artırdığını ortaya koymuştur. Bu, sözcük çalışmaları ve kelime bilgisinin öğrencilerin okuma anlama yeteneklerini güçlendirmedeki rolünü desteklemektedir. Duff ve Maley (2019), edebiyat metinlerinin yabancı dil öğreniminde nasıl etkili kullanılabileceğini ele almış ve bu metinlerin okuma becerilerini geliştirmede önemli bir araç olduğunu vurgulamıştır. Bu çalışma, kitap okumanın önemini vurgulayan bu çalışmanın sonuçları ile uyumlu olup, edebiyat metinlerinin dil becerilerini geliştirmedeki etkisini göstermektedir. Baker ve Beasley (2020) tarafından yapılan araştırma, okuma stratejilerinin uluslararası öğrenciler üzerindeki etkisini ve bu stratejilerin okuma becerilerini geliştirmedeki kritik rolünü ortaya koymuştur. Alharbi (2022) çalışmasında okuma yöntemlerinin çeşitlendirilmesinin, öğrencilerin öğrenme stillerinin tanınmasının, öğrencilerin motive edilmesinin, ekstra dersler düzenlenmesinin yaşanan problemlere çözüm olabileceğini ifade etmiştir. Özellikle, çeşitli okuma stratejileri ve tekniklerinin, öğrencilerin okuma anlama yeteneklerini güçlendirmede etkili olduğunu belirtmiştir.

Öneriler

Öğrencilerin Türkçe okuma becerisi edinme sürecinde sesli harfleri doğru okuyamama, karmaşık ve sondan eklemeli kelimeleri anlama güçlüğü, yavaş okuma ve konsantrasyon problemleri gibi çeşitli zorluklarla karşılaştıkları görülmüştür. Bunlar, dil öğreniminde sesbilimsel ve morfolojik farkındalığın geliştirilmesi gerektiğini ve kelime bilgisi ile bağlamsal ipuçları kullanımı gibi stratejilerin önemini vurgulamaktadır. Eğitimciler, öğrencilere bu konularda destek sağlayacak özel okuma stratejileri sunabilir ve okuma hızını artıracak uygulamalar geliştirebilir. Ayrıca, öğrencilerin konsantrasyonlarını artıracak dikkat geliştirme egzersizlerine de yer verebilirler. Bol bol kitap okumak, basit metinler üzerinde çalışmak, sesli ve hızlı okuma teknikleri uygulamak ve kelime bilgisi üzerine odaklanmak, uluslararası öğrencilerin okuma becerilerini güçlendirmek için başvurdukları yaklaşımlar olarak görülebilir.

Uluslararası öğrencilerin dilin hızlı ve farklı aksanlarda konuşulması nedeniyle dinleme sürecinde iletişim problemleri yaşadıkları ve dikkat dağınıklığı nedeniyle odaklanma sorunu çektikleri, yabancı dilde dinleme becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Eğitimciler, öğrencilerin bu zorlukları aşmalarına yardımcı olmak için dinleme stratejileri konusunda rehberlik sağlayabilir ve dikkat dağınıklığını azaltmaya yönelik teknikler geliştirebilir. Ayrıca, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve dil yeterlilik düzeylerini dikkate alarak, daha kişiselleştirilmiş bir öğrenme ortamı oluşturulabilir. Özellikle dil öğretimi üzerine çalışan eğitimciler, öğrencilerin farklı ağızlara alışması için çeşitli ağızlardan dinleme materyalleri sunabilir. Ayrıca derslerde dikkat dağıtıcı unsurları azaltacak dinleme odaklı zenginleştirilmiş etkinlikler düzenlenebilir. Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için eğlence odaklı ve sosyal etkileşim yoluyla çeşitli stratejiler kullandıkları görülmüştür. Eğitimciler, öğrencilerin bu tür stratejileri benimsemelerini teşvik ederken, aynı zamanda öğretim süreçlerini de öğrenci ihtiyaçlarına göre uyarlayabilir. Eğitimcilerin daha yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşmaları, dinleme-anlama etkinliklerinin sistematik olarak yapılması ve sosyal etkileşimin teşvik edilmesi, öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirme sürecinde önemli rol oynayabilir.

KAYNAKLAR

- Adıyaman, A., & Adıyaman, A. (2020). Uluslararası öğrencilerin yabancı dil öğreniminde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımlarına yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 54-72.
- Aktaş, E. (2023). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuduğunu anlama stratejilerinin okuduğunu anlama becerisine etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 10(4), 46-61.

- Alharbi, A. M. (2022). Reading skills among EFL learners in Saudi Arabia: A review of challenges and solutions. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, 15(3), 204-208.
- Al-Seghayer, K. (2017). The impact of audiovisual media on EFL learners' listening comprehension. *Language Learning & Technology*, 21(1), 103-124.
- Altunkaya, H., & Erdem, İ. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin okuma kaygıları ve okuduğunu anlama becerileri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(1), 59-77.
- Anderson, N. J. (2020). *Practical English language teaching: Reading* (2nd ed.). McGraw-Hill Education.
- Arslan, G., & Çifci, S. (2024). The use of podcasts in enhancing discriminative listening skills of Turkish learners abroad: A1 level. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 12(1), 44-59.
- Baker, S., & Beasley, W. (2020). Effective reading strategies for academic success in higher education. *Journal of College Reading and Learning*, 50(1), 25-44. <https://doi.org/10.1080/10790195.2019.1688335>
- Baş, T., & Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Berne, J. (2004). Listening comprehension strategies: A review of the literature. *Foreign Language Annals*, 37(4), 521-533.
- Boltziar, J., & Munkova, D. (2023). Emergency remote teaching of listening comprehension using YouTube videos with captions. *Education and Information Technologies*, 28, 1-17.
- Buck, G. (2001). *Assessing listening*. Cambridge University Press.
- Cambria, J., & Guthrie, J. T. (2010). Motivating and engaging students in reading. *The NERA Journal*, 46(1), 16-29.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma deseni*. Siyasal Yayın Dağıtım.
- Day, R. R. (1993). *New ways in teaching reading*. Pantagraph Printing.
- Duff, A., & Maley, A. (2019). *Literature and language teaching: A guide for teachers and trainers*. Cambridge University Press.
- Dündar, S. A., & Çocuk, H. E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde okuma motivasyonu ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 401-411.
- Ellialti, M., & Batur, Z. (2021). Academic listening skills of the international university students in Turkey. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 9(3), 20-28.
- Field, J. (2004). *Psycholinguistics: The key concepts*. Psychology Press.
- Gee, J. P. (2014). *An introduction to discourse analysis: Theory and method*. Routledge.
- Genç, A. (1995). Yabancı dilde okuma alışkanlığı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(11), 71-74.

- Goh, C. C. (2000). A cognitive perspective on language learners' listening comprehension problems. *System*, 28(1), 55-75.
- Graham, S. (2006). Listening comprehension: The learner's perspective. *System*, 34(2), 165-182.
- Grabe, W. (2009). *Reading in a second language: Moving from theory to practice*. Cambridge University Press.
- Grabe, W., & Stoller, F. L. (2022). *Teaching and researching reading* (3rd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780367330606>
- Halat, S., & Fırat, H. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözlük kullanımına yönelik öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(Özel Sayı), 148-165.
- Indrarathne, B., Ratajczak, M., & Kormos, J. (2018). Modelling changes in the cognitive processing of grammar in implicit and explicit learning conditions: Insights from an eye-tracking study. *Language Learning*, 68(3), 669-708.
- İlbiği, D., & Azizoğlu, N. İ. (2023). Yeni İstanbul uluslararası öğrenciler için Türkçe ders kitaplarında (B1-B2) yer alan okuma etkinliklerinin okuma becerisine yönelik incelenmesi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 6(1), 115-144.
- İspir, B. (2013). Uzaktan eğitimde podcast kullanımı. İçinde Yüzer, V., Yamamoto, G. T., & Demiray, U. (Eds.), *Türkiye'de e-öğrenme: Gelişmeler ve uygulamalar IV*. Anadolu Üniversitesi.
- Kaldırım, A., & Degeç, H. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme esnasında karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 19-34. <http://dx.doi.org/10.22521/jesr.2017.71.1>
- Karatay, H. (2007). Kelime öğretimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 141-153.
- Kılınç, N. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dinleme kaygılarının incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Laufer, B., & Goldstein, Z. (2004). Testing vocabulary knowledge: Size, strength, and computer adaptiveness. *Language Learning*, 54(3), 441-467. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2004.00275.x>
- Maden, S., & Dincel, Ö. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe okuma alışkanlıkları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(10), 29-41.
- Major, R. C., Fitzmaurice, S. F., Bunta, F., & Balasubramanian, C. (2002). The effects of nonnative accents on listening comprehension: Implications for ESL assessment. *TESOL Quarterly*, 36(2), 173-190.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Munro, M. J., & Derwing, T. M. (1999). Foreign accent, comprehensibility, and intelligibility in the speech of second language learners. *Language Learning*, 49, 285-310.
- Nagy, W., & Townsend, D. (2012). Words as tools: Learning academic vocabulary as language acquisition. *Reading Research Quarterly*, 47(1), 91-108.
- Nation, P. (2021). *Learning vocabulary in another language* (2nd ed.). Cambridge University Press.

- Okur, A., Yardım, L., & Yücelşen, N. (2020). Uluslararası öğrencilerin serbest okuma durumları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(3), 1180-1192.
- Özbay, M., & Çetin, D. (2013). Dinleme becerisinin geliştirilmesinde prozodik farkındalığın önemi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 26, 155-175.
- Özçelik, H. (2011). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma kaygıları. *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 4(1), 29-48.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. Mesut Bütün & Selçuk Beşir Demir). Pegem Akademi.
- Rahimi, M., & Zhang, L. J. (2022). Effects of an engaging process-genre approach on student engagement and writing achievements. *Reading & Writing Quarterly*, 38(5), 487-503.
- Rost, M. (2011). *Teaching and researching listening*. Pearson.
- Sağlık, Z. Y., & Yıldız, M. (2021). Türkiye’de dil öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımına yönelik yapılan çalışmaların sistematik incelemesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 418-442.
- Sarikaya, B. (2018). Dinlemeyle ilgili temel kavramlar (ss. 55-75). In A. Akçay (Ed.), *Dinleme/izleme eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Sharan, B. M. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulamalar için bir rehber*. Nobel.
- Sung, Y. T., Wu, M. D., Chen, C. K., & Chang, K. E. (2015). Examining the online reading behavior and performance of fifth-graders: Evidence from eye-movement data. *Frontiers in Psychology*, 6, 665.
- Taşkesenlioğlu, L. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir inceleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9).
- Toprak, S., & Yaşar, E. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin vignette tekniği ile kullanımı: C1 örneği. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(1), 206-218.
- Uslu Üstten, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme (ss. 119-138). In Ü. Şen (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi*. Pegem Akademi Yayınları.
- Vandergrift, L. (2007). Recent developments in second and foreign language listening comprehension research. *Language Teaching*, 40(3), 191-210.
- Vandergrift, L., & Goh, C. C. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action*. Routledge.
- Wang, F. (2020). Chinese international students’ cognitive processes and experiences with online non-academic reading and writing in the United States. *Reading Matrix International Online Journal*, 20(2), 127-147.
- Yaprak, İ. H. (2021). Kelime oluşturmaya dayalı sözcük bilgisi öğretimi üzerine öğrenci görüşleri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 8(66), 356-363.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N., & Biçer, N. (2024). Türkçe öğrenimi gören uluslararası öğrencilerin dil biyografileri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 13(1), 171-180.

Zeng, Y. (2021). The impact of engaging materials and individual preferences on listening strategies in language learning. *Language Teaching Research*, 25(3), 321-340. <https://doi.org/10.1177/1362168820918079>

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak <i>Form the research hypothesis or idea</i>	İsmail KARAKUŞ
Tasarım <i>Design</i>	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak <i>To design the method and research design.</i>	İsmail KARAKUŞ
Literatür Tarama <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak <i>Review the literature required for the study</i>	İsmail KARAKUŞ
Veri Toplama ve İşleme <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	İsmail KARAKUŞ
Tartışma ve Yorum <i>Discussion and Commentary</i>	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi <i>Evaluation of the obtained finding</i>	İsmail KARAKUŞ
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. <i>No contribution and/or support was received during the writing process of this study.</i>		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. <i>Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.</i>		
Etik Kurul Beyanı/ Statement of Ethics Committee		
Bu araştırma, Mersin Üniversitesi Etik Kurulunun 23.09.2024 tarihli ve 299 sayılı kararı ile yürütülmüştür. <i>This research was conducted with the decision of Mersin University Ethics Committee dated 23.09.2024 and numbered 299.</i>		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.